

Ako je, dakle, rad roba, onda je on roba s najnesretnijim svojstvima. Medjutim, on to nije ni po nacionalnoekonomskim načelima, jer nije le libre

Industrija se dosad nalazila u stanju osvajačkog rata:

Da bi se uspješno vodio, industrijski rat zahtjeva mnogobrojne armije koje može na istoj tački nagomilati i obilno desetkovati. A vojnici te armije ne podnose napore koji im se nameću niti iz devoument(24), niti iz dužnosti, nego samo da bi izbjegli okrutnu neminovnost gladi. Svojim šefovima nisu ni privrženi ni zahvalni; šefovi se prema svojim potčinjenima nisu odnosili sa osjećajem naklonosti; oni ih ne poznaju kao ljude, nego samo kao orudja za proizvodnju koja moraju donositi što više i trošiti što manje. Ove grupe radnika, sve više ugnjetavane, nisu čak sigurne ni da će uvijek biti zaposlene; industrija koja ih je sakupila dozvoljava im da žive samo dok su im potrebni, a čim ih se može osloboditi, napušta ih bez ikakvog premissljanja; nasuprot tome, radnici su primorani da nude svoju ličnost i snagu po cijeni koja im se daje. Ukoliko je rad koji im se daje duži, mučniji, odvratniji, utoliko su manje plaćeni; ima nekih koji se šesnaestčasovnim radom na dan, uz neprestano naprezanje, jedva mogu kupiti pravo da ne umru. (l.c., p. 68, 69)

Profit od kapitala

1. Kapital

1. Na čemu se osniva kapital, tj. privatno vlasništvo na proizvode tudjeg rada?

"Ako se sam kapital ne svodi na kradju i prevaru, njemu je ipak potrebna pomoć zakonodavstva da bi se nasljedstvo učinilo svetim" (Sej, tom I, str. 136, bilješka).[Q]

Kako se postaje vlasnik proizvodnih kapitala? Kako se postaje vlasnik proizvoda koji se stvaraju pomoću tih kapitala?

Pomoću pozitivnog prava. (Sej, tom II, str. 4.)

Što se stječe kapitalom, nasljedstvom jednog velikog imanja, na primjer?